

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 listopada 2023 r., Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie o sygn. akt XU upr. 513/23, po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2023 r. w Łodzi, na rozprawie, sprawy P. J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł., o zasiłek chorobowy, w związku z odwołaniami od: decyzji z dnia 18 lipca 2023 r. (nr sprawy (...)), decyzji z dnia (...)2023 r. (nr sprawy (...)), decyzji z dnia (...) 2023 r. (nr sprawy (...)) oraz decyzji z dnia (...)2023 r. (nr sprawy (...)), w punkcie 1 (pierwszym), zmienił, w części, zaskarżoną decyzję z dnia 17 sierpnia 2023 r., oraz, w całości, decyzję z dnia 1 września 2023 r. w ten sposób, że przyznał prawo do zasiłku chorobowego, za okres od 2 sierpnia 2023 r. do 10 września 2023 r., w punkcie - 2 (drugim), oddalił odwołania, w pozostałym zakresie.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

P. J., w okresie od 4 października 2005 r. do 30 czerwca 2023 r., był zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na podstawie umowy o pracę, w tym od 1 sierpnia 2020 r., w pełnym wymiarze czasu pracy. Płatnik, za dzień 30 czerwca 2023 r., wypłacił wynagrodzenie - chorobowe.

W dniu 1 stycznia 2022 r. P. J. zawarł umowę współpracy z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K., zobowiązując się do wykonania zlecenia, polegającego na wykonywaniu raportu, dokumentującego stan techniczny pojazdu – na warunkach określonych w umowie. Strony ustaliły, że za wykonane zlecenie, zleceniobiorca otrzyma wynagrodzenie w stawce stałej ryczałtowej, uzależnionej od rodzaju raportu, lub w stawce godzinowej w wysokości od 43,33 zł brutto lub 55 zł brutto za każdą godzinę wykonania zlecenia – w zależności od rodzaju testu.

Wnioskodawca, z tytułu zawartej umowy zlecenia, był zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego.

Wnioskodawca wystawiał rachunki miesięczne na różne kwoty wynagrodzenia: w lutym 2022 r. – 620,03 zł netto, marcu 2022 r. – 1.262,53 zł netto, kwietniu 2022 r. – 904,42 zł, maju 2022 r. – 1.592,02 zł, czerwcu 2022 r. – 610,23 zł, lipcu 2022 r. – 122,50 zł, wrześniu 2022 r. – 618,60 zł, październiku 2022 r. – 122,50 zł, listopadzie 2022 r. – 252,10 zł, styczniu 2023 r. – 130,60 zł, lutym 2023 r. – 529,50 zł, marcu 2023 r. – 374,60 zł.

Pod koniec marca 2023 r., P. J., telefonicznie, zgłosi E. G., która zajmowała się księgowością u Zleceniodawcy, zakończenie usług dla firmy (...). Wnioskodawca powiedział, aby nie przesyłali mu zleceń, z uwagi na sytuację rodzinną. Wnioskodawca chciał zakończyć umowę. Wnioskodawca ponownie skontaktował się z M., po złożeniu pierwszego odwołania. Wnioskodawca, przed wydaniem spornej decyzji, nie wiedział, że jest zarejestrowany w ZUS z tytułu umowy zawartej z M.. Wnioskodawca wnioskował o wyrejestrowanie z ZUS.

(...) sp. z o.o. w K. w zaświadczeniu wystawionym w dniu 3 sierpnia 2023 r. oświadczył, że w okresie od 1 kwietnia 2023 r. do 31 lipca 2023 r. P. J. nie wykonał żadnego zlecenia z przyczyn osobistych, w związku z czym usługi zostały zawieszona (w tym okresie Zleceniobiorca nie przepracował ani 1 godziny pracy dla zleceniodawcy i nie otrzymał żadnego wynagrodzenia). Z dniem 1 sierpnia 2023 r. Zleceniobiorca złożył zlecenie zakończenia współpracy w związku z tym, że nadal nie mógłby świadczyć żadnych usług na rzecz spółki, zatem umowa zlecenie z ww. dniem została rozwiązana i Zleceniobiorca został wyrejestrowany z ZUS.

P. J. był niezdolny do pracy w okresie od 30 czerwca 2023 r. do 10 września 2023 r. Wnioskodawca w dniu 14 lipca 2023 r. wnioskował o wypłatę zasiłku chorobowego za okres od 1 lipca do 9 lipca 2023 r., a w dniu 21 lipca 2023 r. złożył wniosek o wypłatę zasiłku chorobowego za okres od 10 do 21 lipca 2023 r. W oświadczeniu złożonym w dniu 14 lipca 2023 r. na druku Z-10 wnioskodawca wskazał, że nie ma zawartej umowy zlecenie i nie wykonuje innej działalności zarobkowej. We wniosku z dnia 10 sierpnia 2023 r. wnioskodawca wniósł o wypłatę zasiłku chorobowego za okresy od 22 lipca 2023 r. do 2 sierpnia 2023 r. oraz od 3 sierpnia 2023 r. do 15 sierpnia 2023 r. Wniosek z dnia 31 sierpnia 2023

r. dotyczył prawa do zasiłku chorobowego, za okresy od 16 sierpnia 2023 r. do 28 sierpnia 2023 r. i od 29 sierpnia 2023 r. do 10 września 2023 r.

Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie zasługuje częściowo na uwzględnienie. Organ rentowy, decyzjami z dnia 18 lipca, 26 lipca, 17 sierpnia i 1 września 2023 r. ,odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego, za łączny okres od 1 lipca 2023 r. do 10 września 2023 r. , wskazując, że zgodnie z brzmieniem art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeśli osoba niezdolna do pracy kontynuuje pracę zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

W decyzji wskazano, że tytuł ubezpieczenia chorobowego wnioskodawcy ustał w dniu 30 czerwca 2023r. (tego dnia wnioskodawca zakończył pracę w (...) sp. z o.o.), ale wnioskodawca kontynuował pracę podjętą wcześniej w (...) sp. z o.o. na podstawie umowy o współpracę (umowy zlecenia), przez co był miał tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. W ocenie organu rentowego powyższe odbiera wnioskodawcy prawo do zasiłku chorobowego za okres od 1 lipca 2023 r. do 10 września 2023 r..

Odnosząc się do powyższej kwestii, w pierwszej kolejności, zdaniem Sądu Rejonowego, należało wskazać, że prawo do zasiłku chorobowego przysługuje co do zasady ubezpieczonym, którzy stali się niezdolni do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego (art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia w razie choroby i macierzyństwa, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1133 ze zm., dalej: ustawy zasiłkowej). Wyjątek od tej reguły przewidziany jest w art. 7 ustawy zasiłkowej. Stanowi on, że zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała:

- 1) nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego;
- 2) nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - w razie choroby zakaźnej, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni, lub innej choroby, której objawy chorobowe ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby.

Poza przytoczonymi przesłankami pozytywnymi prawa do zasiłku chorobowego, po ustaniu tytułu ubezpieczenia, ustawodawca ustanowił również przesłanki negatywne, których zaistnienie powoduje ustanie prawa do tego szczególnego rodzaju świadczenia. Jedną z nich przewiduje art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej. Stanowi on, że zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Zdaniem Sądu Rejonowego, w przedmiotowej sprawie, należy uznać, że P. J., spełnił pozytywne przesłanki nabycia prawa do zasiłku chorobowego. Tytuł ten ustał z dniem 30 czerwca 2023 r., a ubezpieczony stał się niezdolny do pracy w tym samym dniu – ostatnim dniu zatrudnienia (w trakcie trwania umowy o pracę) i nieprzerwanie był niezdolny do pracy do dnia 10 września 2023 r. Ta okoliczność nie była kwestionowana przez organ rentowy.

Przyczyną, dla której odmówiono P. J. prawa do zasiłku chorobowego było istnienie innego tytułu do 1 sierpnia 2023 r. w postaci umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o. Umowa ta stanowiła tytuł do objęcia zleceniobiorcy dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Przy czym w opinii Sądu (...) instancji należało podkreślić, że organ rentowy nie kwestionował tego, iż umowa faktycznie nie był realizowana od kwietnia 2023 r. (wnioskodawca nie podejmował żadnej aktywności), a zatem nie była wykonywana także przez ostatnie trzy miesiące zatrudnienia wnioskodawcy (kwiecień, maj i czerwiec 2023 r.). Wnioskodawca stał się niezdolny do pracy dopiero 30 czerwca 2023 r., a zatem przyczyną braku aktywności nie była niezdolność do pracy, tylko faktyczna rezygnacja z wykonywania umowy. Dla skutku owej rezygnacji zabrakło formalnego rozwiązania umowy zlecenia, które stałoby się przyczyną wyrejestrowania

wnioskodawcy z ZUS. Dopiero w dniu 1 sierpnia 2023 r. Zleceniodawca wyrejestrował wnioskodawcę, a zatem inny tytuł ustał z tym dniem. Od dnia 2 sierpnia 2023 r. wnioskodawca nie miał innego tytułu do ubezpieczenia.

W ocenie Sądu Rejonowego, nie ulega wątpliwości, że, wobec odwołującego się, zaszła negatywna przesłanka prawa do zasiłku chorobowego, o której stanowi art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej. Sąd (...) instancji wskazał, w przeciwieństwie do organu rentowego, że zaistnienie okoliczności z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej w okresie do 1 sierpnia 2023 r. nie przesądza o braku prawa do zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tej okoliczności, o ile nadal spełnione są przesłanki pozytywne ustawy zasiłkowej. Za takim stanowiskiem przemawia zastosowanie wobec analizowanego przepisu (art. 13 ust. 1 ustawy zasiłkowej) każdego rodzaju wykładni.

Sąd (...) instancji zaznaczył : po pierwsze, że zgodnie z literalnym brzmieniem przepisu zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. A contrario, zasiłek chorobowy przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli, osoba niezdolna do pracy, nie podejmuje i nie kontynuuje tego rodzaju działalności. W rozpoznawanym stanie faktycznym, niesporny, zdaniem Sądu Rejonowego pozostawał fakt, że, po 1 sierpnia 2023 r., wnioskodawca, tego rodzaju działalności, nie podejmował, ani nie kontynuował.

W opinii Sądu Rejonowego, po drugie, warto na treść art. 13 ust. 1 ustawy zasiłkowej spojrzeć z perspektywy wykładni systemowej. Analizując przepisy ustawy zasiłkowej można dostrzec inne regulacje pozbawiające ubezpieczonych prawa do świadczeń, np. art. 16 i 17. W pierwszym z nich ustawodawca posługuje się konstrukcją zawężającą negatywne skutki wystąpienia okoliczności obiektywnie niepożądaną, uzasadniającej utratę prawa do świadczeń. W razie zrealizowania się hipotezy przepisu (niezdolność do pracy spowodowana nadużyciem alkoholu), zastosowanie znajduje sankcja pozbawiająca ubezpieczonego prawa do świadczeń przez pierwszych 5 dni niezdolności do pracy, choćby trwała ona dłużej – „zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres pierwszych 5 dni tej niezdolności”. Z kolei w treści art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej ustawodawca zdecydował się na zastosowanie sankcji rozszerzającej skutki wystąpienia określonej okoliczności negatywnej na cały okres zwolnienia lekarskiego, podczas którego okoliczność taka wystąpiła – „ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia”. Tymczasem do treści normatywnej przepisu, który znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie (art. 13 ust. 1 ustawy zasiłkowej) ustawodawca nie zdecydował się na wprowadzenie regulacji zawężającej lub rozszerzającej temporalne skutki zrealizowania hipotezy przepisu. W przeciwieństwie do innych przywołanych przepisów z tego samego aktu prawnego, w dyspozycji analizowanej normy prawnej próżno szukać sformułowań stanowiących, że w razie ziszczenia się wskazanych okoliczności osoba zainteresowana zostaje pozbawiona prawa do zasiłku za „cały okres niezdolności do pracy” lub za „cały okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego”. Skoro w ramach jednej ustawy stosowane są różne konstrukcje prawotwórcze w odniesieniu do podobnych instytucji, nie można różnic tych pomijać i stosować każdą z instytucji w jednakowy lub analogiczny sposób. Wobec tego, brak dookreślenia czasowego skutku pozbawienia prawa do świadczeń w związku z zaistnieniem przesłanki z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, oznacza, że sankcja analizowanej normy prawnej znajduje zastosowanie tak długo, jak długo spełniona jest jej hipoteza – ani dłużej, ani krócej.

Zdaniem Sądu (...) instancji po trzecie, za omawianym sposobem rozumienia art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej przemawia również wykładnia celowościowa. Ryzykiem chronionym w przypadku zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia jest spowodowana chorobą niemożność wykonywania działalności zarobkowej dającej źródło utrzymania po tym, jak zakończona została wcześniejsza działalność, zapewniająca możliwość korzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Z mocy ustawy ryzyko to chronione jest w takim samym stopniu w sytuacji, gdy ubezpieczony stał się niezdolny do pracy jeszcze w czasie trwania tytułu ubezpieczenia chorobowego i pozostał w takim stanie po jego ustaniu, jak i wówczas, gdy stał się niezdolny do pracy w okresie 14 dni po ustaniu tytułu. Sąd (...) instancji nie znajduje racjonalnych argumentów, by w świetle zakreślonego celu przepisu art. 7 ustawy zasiłkowej różnicować sytuację osób, które pomiędzy ustaniem tytułu ubezpieczenia chorobowego a chorobą występującą w

ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia nie podejmowały jakiejkolwiek aktywności zawodowej od osób, które w tym okresie krótkotrwale kontynuowały lub podjęły działalność zarobkową, ale zakończyły ją przed zachorowaniem w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia. Zarówno w przypadku, jednych i drugich występuje jednakowe ryzyko ubezpieczeniowe, które uzasadnia – wolą ustawodawcy – przyznanie im prawa do zasiłku chorobowego na mocy art. 7 ustawy zasiłkowej. Przeciwna interpretacja art. 13 ust. 1 pkt 2 nakazywałaby każdemu powstrzymywanie się przez 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego od jakiejkolwiek aktywności zawodowej, albowiem choćby jednodniowa działalność uniemożliwiałaby mu skorzystanie z prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego. Wątpliwe, by przeciwdziałanie aktywizacji zawodowej leżało u podstaw ratio legis analizowanej normy prawnej.

Sąd Rejonowy podkreśla, że zaprezentowana powyżej wykładnia przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej znajduje również wsparcie w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 25 października 2018 r. stanął on na stanowisku, że „zaprzestanie wykonywania "kontynuowanej" albo "podjętej" działalności zarobkowej po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, otwiera zainteresowanemu możliwość skutecznego ubiegania się o świadczenie zasiłkowe ze skutkiem ex nunc (od chwili, w której zaprzestano realizowania takiej działalności). Osoba niezdolna do pracy, która spełniła ten warunek, nabędzie zatem prawo do zasiłku chorobowego, o ile nie zaistnieje którakolwiek z pozostałych przesłanek negatywnych, jakie zostały wymienione taksatywnie w art. 13 ustawy zasiłkowej” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2018 r., III UZP 7/18).

W innej sprawie, rozpoznawanej w innym składzie, Sąd Najwyższy trafnie dostrzegł, że „zasiłek chorobowy po ustaniu określonego tytułu ubezpieczenia chorobowego nie przysługuje tylko za te okresy orzeczonej niezdolności do pracy, w których została podjęta lub jest faktycznie kontynuowana działalność zarobkowa stanowiąca kolejny lub nowy tytuł podlegania ubezpieczeniu chorobowemu, co nie dotyczy innych okresów zasiłkowych, w których taka działalność nie była wykonywana” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2018 r., III UZP 5/18).

Reasumując, Sąd Rejonowy uznał, iż skoro P. J. stał się niezdolny do pracy w trakcie trwania ubezpieczenia chorobowego, a niezdolność ta trwała nieprzerwanie do 10 września 2023 r., zaś w okresie od 2 sierpnia 2023 r. do 10 września 2023 r. nie zachodziła wobec wnioskodawcy żadna z przesłanek negatywnych z art. 13 ustawy zasiłkowej, przysługiwało wnioskodawcy prawo do zasiłku chorobowego za ten okres. W tym zakresie zaskarżona decyzja podlegała zmianie zgodnie z żądaniem odwołującego się na podstawie art. 477¹⁴ § 2 KPC – punkt 1 wyr.

Zdaniem Sądu (...) instancji na odmienną ocenę zasługiwał natomiast okres od 1 lipca 2023 r. do 1 sierpnia 2023 r., kiedy P. J. formalnie kontynuował wykonywanie umowy zlecenia, stanowiącej podstawę do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym (bez znaczenia pozostaje okoliczność, że wnioskodawca od kwietnia 2023 r. nie wykonywał faktycznie czynności w ramach zlecenia dla (...) sp. z o.o., gdyż mimo to objęty był w dalszym ciągu nowym tytułem do ubezpieczenia chorobowego, wynikającym z umowy zlecenia). W tej części decyzja pozbawiająca odwołującego się prawa do zasiłku chorobowego okazała się zasadna, a odwołanie podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 KPC – punkt 2 wyr.

W ocenie Sądu Rejonowego należało również podkreślić, że ten kierunek wykładni analizowanych przepisów akceptuje Sąd Okręgowy w Łodzi, który w dwóch sprawach o analogicznym stanie faktycznym (wyrok z dnia 17 marca 2020 r., VIII Ua 127/19 i wyrok z dnia 4 marca 2021 r., VIII Ua 6/21), wskazał, że skoro zasiłek chorobowy po ustaniu określonego (pracowniczego) tytułu obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego nie przysługuje w razie podjęcia lub kontynuowania tylko takiej działalności zarobkowej stanowiącej tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie kolejnym lub nowym ubezpieczeniem chorobowym, która zapewnia "źródło utrzymania", w tym choćby minimalny standard ochrony ubezpieczeniowej, a zatem zapewnia taką wysokość świadczeń zasiłkowych za okres orzeczonej niezdolności do pracy, która nie powinna być symboliczna a nie ustalana w wysokości "oderwanej" lub pomijającej zasady ustalania podstawy wymiaru świadczeń dla osób, którym przysługuje ochrona zasiłkowa po ustaniu poprzedniego tytułu ubezpieczenia chorobowego, to tym bardziej należy przyjąć, iż nie było podstaw do pozbawienia wnioskodawcy prawa do zasiłku za cały okres niezdolności do pracy (wyroki Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., (...) UK 249/07, OSNP 2009 nr 11-12, poz. 152 lub 4 czerwca 2012 r., I UK 13/12, LEX nr 1218583

czy uzasadnienie wyr. Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 r., I UK 212/11, OSNP 2012 nr 23-24, poz. 294, z uwzględnieniem "progu" minimalnego wynagrodzenia za pracę i adekwatnych świadczeń od takiej podstawy wymiaru składek - wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 lutego 2014 r., SK 18/13, OTK-A 2014 Nr 2, poz. 15). Nadto, w ocenie Sądu Rejonowego ten sam kierunek wykładni jest kontynuowany przez Sąd Okręgowy w Łodzi, który w wyroku z dnia 25 stycznia 2023 r., VIII Ua 87/22, podzielił w całości argumentację sądu (...) instancji w sprawie w analogicznym stanie faktycznym.

Apelację od całości ww. wyroku wniósł organ rentowy zarzucając mu naruszenie prawa materialnego tj. art. 13 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 1732 ze zm.) poprzez jego niezastosowanie i przyznanie wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu za okres 2 sierpnia 2023 r. do 10 sierpnia 2023 r., poprzez przyjęcie, że wobec ubezpieczonego nie zachodziła żadna z negatywnych przesłanek z art. 13 ustawy zasiłkowej.

Wskazując na te zarzuty, wniesiono o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1, w zakresie w jakim Sąd zmienił w części decyzję z dnia 17 sierpnia 2023 r. oraz w całości decyzję z dnia 1 września 2023 r. i oddalenie odwołania oraz o rozpatrzenie niniejszej sprawy na rozprawie.

Zdaniem organu rentowego, ubezpieczony od chwili ustania stosunku pracy powinien być zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy zlecenia i miał możliwość przystąpienia do ubezpieczenia chorobowego z tego tytułu. W opinii organu rentowego, w praktyce w umowie zlecenia znajduje się zobowiązanie zleceniobiorcy do poinformowania zleceniodawcy o ustaniu równoległego stosunku pracy, właśnie dlatego, aby zleceniodawca mógł wypełnić swoje obowiązki jako płatnik składek i zgłosić zleceniobiorcę do obowiązkowych ubezpieczeń i – na wniosek zleceniobiorcy – do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. W ocenie organu rentowego nieprzystąpienie przez wnioskodawcę do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego oznaczało rezygnację z podlegania ubezpieczeniu chorobowemu i świadczeń z tego tytułu.

(apelacja – k. 109-109 verte)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlega oddaleniu.

Orzeczenie Sądu Rejonowego jest prawidłowe i znajduje oparcie, zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i w obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy, w pełni, aprobuje ustalenia faktyczne Sądu (...) instancji i przyjmuje je jako własne, jednocześnie uznając, że nie ma potrzeby powielania ich w tym miejscu (por. np. orzeczenie SN z 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999/4/83).

Ponadto Sąd II instancji, w całości, podziela wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany

Spór stron, w niniejszej sprawie, sprowadzał się do oceny w zakresie prawa, a w szczególności do interpretacji art. 13 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2023.2780).

Wbrew argumentacji, zawartej w apelacji organu rentowego, Sąd Rejonowy trafnie wyprowadził na podstawie bezbłędnie odtworzonych faktów wnioszek, że prawo do zasiłku chorobowego przysługiwało skarżącemu za okres od 2 sierpnia 2023 r. do 10 września 2023 r. wobec niezachodzenia wobec niego przesłanek negatywnych z art. 13 ustawy zasiłkowej, natomiast za okres od dnia 1 lipca 2023 r. do dnia 1 sierpnia 2023 r., kiedy to ubezpieczony formalnie wykonywał umowę zlecenia, prawo do zasiłku chorobowego jemu nie przysługiwało.

Zgodnie, bowiem, z brzmieniem art.7 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, (tj. Dz.U.2023.2780) zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała: nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego, nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - w razie choroby zakaźnej, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni, lub innej choroby, której objawy chorobowe ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby.

W myśl art. 13 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Przepis art. 13 ust. 1 i 2 ustawy stanowi lex specialis do regulacji zawartej w przepisie art. 6 ust. 1 i 2 ustawy.

Mając na uwadze treść przytoczonego wyżej art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej Sąd II instancji uznał zarzuty apelacyjne dotyczące naruszenia prawa materialnego w całości za niezasadne.

Zasiłek chorobowy przysługuje w razie niezdolności do pracy, spowodowanej chorobą, a więc jego funkcja substytutu zarobku polega na zabezpieczeniu środków niezbędnych do utrzymania w okresie trwania choroby. Taką zasadniczą funkcję spełnia zasiłek chorobowy w okresie trwania tytułu ubezpieczenia chorobowego. Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia jest natomiast wyjątkiem od ogólnej zasady przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Odwołanie się do funkcji i celu prawa do zasiłku chorobowego, udzielanego po przekroczeniu okresu objętego składką, pozwala na stwierdzenie, że w kontekście ogólnych zasad nabywania prawa do zasiłku chorobowego, jest on świadczeniem wyjątkowym, przysługującym tylko osobom niepodlegającym ubezpieczeniu, i to z tytułu zdarzeń nie objętych ryzykiem ubezpieczenia chorobowego. Ryzyko, które ustawodawca zdecydował się finansować bez ekwiwalentu w składce, zostało ogólnie ujęte jako niezdolność do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia i przy tym podlega szczególnie określone reżimowi przesłanek, kiedy zasiłek chorobowy po ustaniu tytułu ubezpieczenia społecznego, nie przysługuje – wskazanych w art. 13 omawianej ustawy.

W orzecznictwie, jeszcze na tle ustawy z grudnia 1974 r., wskazywano, że „działalnością zarobkową” jest działalność stanowiąca źródło dochodu z tytułu własnej pracy, niezależnie od podstawy jej wykonywania. Może nią być na przykład zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, czy umowy zlecenia. Dodatkowo przyjmowano, że jest to tego rodzaju działalność zarobkowa, która stanowi tytuł do ubezpieczenia społecznego, ponieważ tylko taka działalność może być podstawą do wypłaty zasiłku w miejsce utraconego dochodu, a więc uczynić zbędną ochronę ubezpieczeniową z tytułu poprzedniej, zakończonej działalności. Podkreślano zatem, że działalność zarobkowa to „działalność stanowiąca tytuł podlegania ubezpieczeniu chorobowemu” (por. wyrok SN z 5.08.1999 r., II UKN 68/99, OSNP 2000, Nr 19, poz. 726).

Obecnie warunek ten jest *expressis verbis* wpisany w dyspozycję przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej. Na gruncie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy, działalność zarobkowa stanowi tytuł do objęcia obowiązkowo lub dowolnie ubezpieczeniem chorobowym. W myśl art. 3 ust. 1 ustawy zasiłkowej przez pojęcie tytułu ubezpieczenia chorobowego należy rozumieć zatrudnienie lub inną działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do objęcia tym ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Tytułem ubezpieczenia chorobowego jest więc prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, zatrudnienie, służba lub inna praca zarobkowa, z których uzyskuje się dochód, a także jest wykonywanie czynności w ramach umowy zlecenia.

Nawiązanie takiego stosunku prawnego, daje podstawę do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Zgodnie, bowiem, z art. 11 ust. 2 powołanej już ustawy systemowej dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4 – 5a, 7b, 8 i 10, w tym wskazane w pkt 4 osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej: "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi. Przy tym, stosownie do brzmienia art. 13 pkt 2 powołanej ustawy, osoby, wykonujące pracę, na podstawie umowy zlecenia, podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu, w okresach od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania, do dnia jej rozwiązania lub wygaśnięcia.

Osoby, wykonujące pracę nakładczą oraz zleceniobiorcy, podlegają ubezpieczeniu społecznemu, od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy. Kontynuacja umowy zlecenia, po rozwiązaniu stosunku pracy, stanowi, więc, negatywną przesłankę przysługiwania zasiłku chorobowego, za okres po ustaniu stosunku pracy, jako tytułu ubezpieczenia chorobowego, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (por. wyrok SN z dnia 28 maja 2013 r. (...) UK 626/12 LEX nr 1408145).

Wobec powyższego, wykonywanie działalności - umowy zlecenia trwa od momentu jej rozpoczęcia do chwili jej faktycznego całkowitego zaprzestania.

Skoro wykonywanie działalności - umowy zlecenia trwa od momentu jej rozpoczęcia do chwili jej faktycznego całkowitego zaprzestania, to przypomnieć trzeba za Sądem Rejonowym, że wnioskodawca pozostawał stroną umowy zlecenia, która była zawarta na okres do dnia 1 sierpnia 2023 r. Stąd też za okres od 1 stycznia 2022 r. do dnia 1 sierpnia 2023 r., kiedy to przedmiotowa umowa zlecenia istniała i obowiązywała (co prawda formalnie), istniał również tytuł do objęcia wnioskodawcy ubezpieczeniem chorobowym.

Natomiast, odnosząc się do kwestii czy utrata prawa do zasiłku chorobowego, zawsze dotyczy całego okresu niezdolności do pracy, to należy mieć na uwadze, że przy ścisłej, co do zasady, wykładni przepisów o ubezpieczeniu społecznym (chorobowym), utrata czy brak prawa do zasiłku, nie mogą być ujmowane jako swoista sankcja, zawsze, rozkładająca się na cały okres niezdolności do pracy.

Wprowadzenie kontynuowanie umowy zlecenia po ustaniu stosunku pracy oznacza na ogół podjęcie lub kontynuowanie działalności zarobkowej stanowiącej nowy lub kolejny tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym, a zatem co do zasady stanowi negatywną przesłankę przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu poprzedniego (pracowniczego) tytułu ubezpieczenia chorobowego (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej), (por. wyroki Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., (...) UK 212/11, OSNP 2012 nr 23-24, poz. 294 lub z dnia 28 maja 2013 r., I UK 626/12, LEX nr 1408145).

Jednak w niniejszej sprawie należało podzielić linię orzecniczą, z której wynika, zasiłek chorobowy po ustaniu określonego tytułu ubezpieczenia chorobowego nie przysługuje tylko za te okresy orzeczonej niezdolności do pracy, w których została podjęta lub jest faktycznie kontynuowana działalność zarobkowa stanowiąca kolejny lub nowy tytuł podlegania ubezpieczeniu chorobowemu, co nie dotyczy innych okresów zasiłkowych, w których już taka działalność nie była wykonywana (por. SN w wyroku z dnia 4 października 2018 r., III UZP 5/18 oraz z dnia 25 października 2018 r., III UZP 7/18, opubl. L.).

Przyczyną wyłączającą prawo do zasiłku chorobowego, po ustaniu tytułu ubezpieczenia, jest, zatem, kontynuowanie lub podjęcie działalności zarobkowej, ale tylko takiej działalności zarobkowej, która stanowi tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. W związku z tym, jeżeli po ustaniu tytułu ubezpieczenia dojdzie do kontynuowania lub podjęcia działalności zarobkowej, to – zależnie od jej rodzaju – stanowi to tytuł do objęcia ubezpieczeniem chorobowym. Wówczas zdarzenie ubezpieczeniowe (zachorowanie) będzie już pozostawać w związku z nowym tytułem ubezpieczenia, a prawo do zasiłku przewidzianego w art. 7 ustawy zasiłkowej, jako "słabsze"

od prawa do innych świadczeń, mających tytuł zakotwiczony w ubezpieczeniu, odpadnie wobec braku potrzeby wprowadzenia tej szczególnej ochrony (por. uchwała SN z dnia 30 sierpnia 2001 roku, III ZP 11/01, opubl. L..).

Tym samym, a contrario, należy, zatem, przyjąć, że zaprzestanie wykonywania "kontynuowanej" albo "podjętej" działalności zarobkowej po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, otwiera zainteresowanemu możliwość skutecznego ubiegania się o świadczenie zasiłkowe ze skutkiem ex nunc (od chwili, w której zaprzestano realizowania takiej działalności). Osoba niezdolna do pracy, która spełniła ten warunek, nabędzie zatem prawo do zasiłku chorobowego, o ile nie zaistnieje którakolwiek z pozostałych przesłanek negatywnych, jakie zostały wymienione taksatywnie w art. 13 ustawy zasiłkowej. Źródłem tego spojrzenia może być fakt, że, jak dotąd, ustawodawca nie zdecydował się na wprowadzenie do treści normatywnej art. 13 ustawy zasiłkowej regulacji stanowiącej o tym, iż w razie ziszczenia się wskazanych tam okoliczności osoba zainteresowana zostaje pozbawiona prawa do zasiłku za "cały okres niezdolności do pracy", względnie za "cały okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego" (por. postanowienie SN z dnia 25 października 2018 r. III UZP 7/18, LEX nr 2575525).

Zasiłek chorobowy, po ustaniu określonego (pracowniczego) tytułu obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego nie przysługuje w razie podjęcia lub kontynuowania tylko takiej działalności zarobkowej stanowiącej tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie kolejnym lub nowym ubezpieczeniem chorobowym, która zapewnia "źródło utrzymania", w tym choćby minimalny standard ochrony ubezpieczeniowej, a zatem zapewnia taką wysokość świadczeń zasiłkowych za okres orzeczonej niezdolności do pracy, która nie powinna być symboliczna ani ustalana w wysokości "oderwanej" lub pomijającej zasady ustalania podstawy wymiaru świadczeń dla osób, którym przysługuje ochrona zasiłkowa, po ustaniu poprzedniego tytułu ubezpieczenia chorobowego, to tym bardziej należy przyjąć, iż nie było podstaw do pozbawienia wnioskodawcy, prawa do zasiłku za cały okres niezdolności do pracy.

Podzielając, zatem, w całej rozciągłości, trafność rozstrzygnięcia i motywów Sądu Rejonowego, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy, apelację organu rentowego, oddalił, o czym orzekł w sentencji.